

Een andere kant van Griekenland

Dit voorjaar waren vier mensen uit Longo maï en het Europese Burgerforum in Griekenland op weg. Doel van de reis was Paranesti, een gemeente ten noorden van Drama, op de heuvels voor de bergketen Rhodopes die de grens met Bulgarije vormt. Hier vond een driedaagse internationale bijeenkomst plaats over zaaigoed.

De bijeenkomst werd door de vereniging Peliti (de naam refereert aan een eikensoort in het Pontisch) georganiseerd, die tien jaar geleden door Panagiotis en Sonia Sainatoudis werd opgericht. Het was zeker de grootste ooit gehouden bijeenkomst over zaaigoed in Europa, gedragen door een ongelooflijke energie en een groot enthousiasme. Rond zeventienduizend mensen kwamen opdagen, vele brachten zakjes met zaaigoed van oude groenten en graansoorten mee en nog meer mensen namen zaaigoed mee naar huis. De deelnemers kwamen uit de verschillende streken en eilanden van Griekenland.

In de jaren negentig maakte Panagiotis Sainatoudis liftend en zonder geld op zak een lange reis door alle landelijke gebieden van Griekenland, op zoek naar oude plantensoorten die dreigden te verdwijnen. Van deze reis bracht hij 1200 soorten mee naar huis. De opgave deze enorme rijkdom te bewaren, groeide hem snel boven het hoofd. Daarom namen hij en zijn vrouw het initiatief een netwerk op te bouwen dat deze opgave kon bolwerken. Intussen omvat de vereniging tien lokale groepen in heel Griekenland en is zij vooral veel in scholen actief. De innerlijke kracht van Peliti is het schenken. Meer dan twintigduizend met zaaigoed gevulde zakjes werden bij deze gelegenheid

weggegeven. De deelnemers kregen een gratis maaltijd, gekookt met anderhalf ton groente die vijftig boeren ter beschikking hadden gesteld. Peliti is nu van plan een nieuwe opslagruimte te bouwen voor het omvangrijke zaaigoedsortiment en wil in het hele land de activiteiten uitbreiden.

Stad-platteland verbinding

In Griekenland kwam de trek van het platteland naar de stad vooral na 1945 op gang. Het is nauwelijks bekend dat de Duitse bezetters voor hun aftocht alle grote bergdorpen met meer dan tweeduizend inwoners verwoestten. Dit was een zware slag voor het landelijke leven. In de jaren daarna werd de landvlucht door het politieke beleid nog versterkt. Door deze vrij jonge bevolkingsverschuiving bestaan er nog sterke en levendige verbindingen tussen stad en platteland. De meeste Grieken hebben zowel familie in de stad als op het platteland. En familie is een erg belangrijk standbeen in het Griekse leven. De stedelijke bevolking onderhoudt een liefdevolle en duurzame relatie met hun dorpen van herkomst en bezoeken regelmatig de feesten die daar georganiseerd worden. Dit feit versterkt de huidige beweging, die in de tegenovergestelde richting gaat, namelijk van de stad terug naar het platteland.

Bezoek bij de zadenbank van Peliti. Jean-Francois overhandigt monsters van meerdere traditionele graansoorten uit Zuid-Frankrijk aan Panagiotis.

Meerdere enquêtes komen op het fenomenale, maar helaas moeilijk te controleren getal van anderhalf miljoen Grieken, die van plan zijn naar de dorpen terug te keren. Ongeveer vijftigduizend mensen hebben dat blijkbaar al gedaan.

In Thessaloniki, de op een na grootste stad van het land, bezochten we een tuin die 200 mensen uit verschillende beroepen en van verschillende leeftijden op een door hun bezet militair oefenterrein hebben aangelegd. De groente gedijt, de tuinders plannen hun volgende aanplantingen en niemand legt ze voorlopig een strobreed in de weg, ook al is dat in de nabije toekomst wel te verwachten. Het is een van de vele collectieve tuinen die sinds de crisis overall ontstaan.

Uitverkoop?

In Thessaloniki namen we ook deel aan een protestbetoging tegen de planning van een goudmijn in de regio van Halkidiki. Bij de realisatie van dit project zullen meerdere dorpen moeten verdwijnen en bossen worden verwoest, waaronder het bos van Skouries, een van de grootste biodiversiteitsreserves van Europa. We hoorden hier dat er meerdere zulke mijnprojecten in Griekenland zijn gepland, onder andere in het noorden aan de Bulgaarse grens, waar uranium is ontdekt. Artsen maken zich zorgen over de gezondheid van de mijnwerkers en de bevolking, wegens de grote hoeveelheid giftige stofdeeltjes die vrij zullen komen. Ook het grondwater zal door de massieve inzet van cyanide bij de goudmijn worden vergiftigd. Veel Grieken zijn bang dat de Staat, aan de rand van het faillissement, zo onder druk wordt gezet door de banken en de Troika dat ze de bodemschatten versjacheren. Voor de milieubeweging is het erg moeilijk in deze crisistijd de bevolking te mobiliseren. Ook de

Griekse bossen, die bijna allemaal staatseigendom zijn en nauwelijks geëxploiteerd worden, zijn in gevaar.

Terug naar het platteland

Dimitri Goussios, hoogleraar geografie aan de universiteit van Thessalië, vertelt ons een positiever verhaal over het dorp Ellinopyrgos, dat in de heuvels rond het gebied van Thessalië ligt. In dit dorp leven ongeveer honderd, hoofdzakelijk oude mensen. Op het eerste gezicht is het een dorp zonder perspectief. Maar dat is niet zo: sinds lang bestaan er zes verenigingen in Australië, Duitsland, de Verenigde Staten en Athene met 2.500 leden die oorspronkelijk uit deze plaats komen. Meerdere jonge mensen uit de families die uit Ellinopyrgos stammen, willen terugkomen en met land- en tuinbouw beginnen. Met de hulp van de faculteit van Dimitris Goussios werd een conferentie per satelliet georganiseerd, waaraan de jonge mensen en de zes verenigingen van de diaspora deel namen. Samen werd besproken hoe zo'n terugkeer het beste in zijn werk kan gaan. De stedelijke verenigingen kunnen daarbij voor de nieuwe beginners van nut zijn, omdat ze afnemer kunnen worden van de producten uit hun dorp van herkomst. Een van de jonge mensen zegt: "Ik wil hier niet terugkomen om geld te verdienen. Als ik al werk krijg in een bedrijf in Athene, verdien ik 400 of 500 euro. Dat is voor mij slavernij. Hier heb ik, ook al verdien ik niet meer, vooral mijn vrijheid."

Dimitris Goussios voegt daaraan toe: "Ik denk dat we sinds de drie, vier jaar dat de crisis heerst, langzaam beginnen te begrijpen en te accepteren dat onder de zaken die we in de jaren zeventig hebben verworpen, zich ook veel belangrijke dingen bevinden. Die kunnen waardevoller zijn dan diamanten. Dat zijn bijvoorbeeld de solidariteit en onze feesten. In dit

Alle tien pannen bevatten honderd liter lekkere bonensoep voor de zeventienduizend bezoekers.

opzicht vind ik dat de crisis ook positieve kanten heeft en het allerbeste is dat de mensen ook in staat zijn andere wegen te vinden. In een café was laatst een gesprek over de vraag of we in plaats van vlees weer kikkererwten zouden moeten eten. Hier lachen we veel in de cafés, dat is een beetje als in het antieke Griekse theater, je weet nooit of iemand het serieus meent of dat het een grapje is. Een oude man meende: luister eens, ik heb grote feesten met kikkererwten gevierd in mijn jeugd. Toen heb ik gemerkt dat er steeds meer vlees op de tafels komt. Pas dus op: het echte probleem is niet of we vlees of kikkererwten eten, het belangrijkste is dat we onze feesten niet verliezen!”

Landbezetting in Spanje

Een andere delegatie van Longo maï en het Europese Burgerforum bezocht in Andalusië de groep dagloners van de landarbeidersvakbond SOC die sinds 4 maart 2012 het 400 ha grote domein Somonte in de provincie Cordoba bezetten. Deze finca is deel van een gebied van bijna twintigduizend hectare staatseigendom, dat zich uitstrekt over meerdere landerijen in verschillende provincies en die door de Andalusische regering te koop zijn gezet. De laatste 1.200 ha, waaronder de Finca Somonto, zouden op 5 maart bij opbod worden verkocht. De bezetting van de finca is voor de Andalusische dagloners

die in een streek met meer dan 30% werkloosheid leven, de beste gelegenheid een landbouwbedrijf op een mens- en milieuvriendelijke basis op te bouwen. De 30 vrouwen, mannen en kinderen die het domein bezetten, doen ook tegelijkertijd ervaring op in collectief leven, aangezien ze met elkaar in een huis met drie kamers leven. In dagelijkse vergaderingen worden de activiteiten voor de volgende dag gepland, informatie uitgewisseld en solidariteitsbrieven van ver en na voorgelezen.

Op 26 april verdrijven in de vroege morgenuren meerdere politie-eenheden de bezetters van de finca. Maar de nacht daarop bezetten ongeveer honderd activisten de boerderij opnieuw. Het comité voor de ontvangst legt ons uit waarom de lange maanden crisis ze ertoe gebracht hebben de oude traditie van landbezettingen nieuw leven in te blazen. Deze vrouwen en mannen, de meesten hebben jarenlange vakbondsstrijden achter zich, hebben een gemeenschappelijke noemer: de toespitsende armoede. In augustus heeft de SOC opgeroepen tot een serie van Marchas obreras, protestbetogingen van arbeiders, in elke provincie van Andalusië.

Uitvoerige berichten over de reizen naar Griekenland en Spanje kunt u (Duits- en Franstalig) vinden op: www.forumcivique.org

Nick Bell

Zaaigoed onder vuur

Het vrije recht op zaaigoed heeft afgelopen juli in de Europese pers aandacht gekregen door een uitspraak van het Europese Gerechtshof.

Een Franse rechtbank had het Europese Gerechtshof gevraagd de EU-richtlijn van 2009 over de behandeling van niet-geregistreerde soorten op ontvankelijkheid te onderzoeken. Dit in het kader van het proces van de Franse industriële zaadproducent Graines Bau-maux tegen de vereniging Kokopelli, het intussen internationaal bekende netwerk voor boerenzaden. Graines Bau-maux eist 50.000 euro schadevergoeding van Kokopelli wegens oneerlijke concurrentie, omdat Kokopelli 461 niet-officieel geregistreerde gewassoorten in haar catalogus aanbiedt.

Verrassend voor velen was het pleidooi van de advocaat-generaal. Ze hield in januari een vlammend betoog tegen de bevoorrechtiging van de multinationals en verdedigde het recht van de boeren onafhankelijk te beslissen over hun methode van verbouw, de soortenkeus, de omvang van de culturen en het wel of niet in handel brengen van de productie. De rechters hebben helaas niet dezelfde moeite genomen alle consequenties van de EU-richtlijn door te nemen. De uitspraak is oppervlakkig gebleven en behartigt de productiegroei in de landbouw en de registratieplicht van gewasrassen. De oude, landelijke en niet-geregistreerde gewasrassen zijn niet toegelaten in de handel. Hierop kunnen uitzonderingen worden gemaakt, die neerkomen op een registratieplicht met een hoop bijkomende beperkingen. De individuele lidstaten van de EU zijn verplicht hiervoor regelgeving op te stellen.

De zaadindustrie is er blij mee. De uitspraak ondersteunt hun streven meer en meer invloed te krijgen op de zaaigoedmarkt. In kleinere kringen is bekend, dat de lobbygroep van de zaadindustrie, ESA (European Seed Association), de rechters een handje geholpen heeft bij de formulering van de uitspraak. Na het pleidooi van de advocaat-generaal ontving het Gerechtshof een brief van vijf kantjes van de ESA, waarin de vertegenwoordigers van de Europese zaadindustrie, als “amici curiae” hun bezorgdheid uiten over de strekking van dit pleidooi en de rechters waarschuwen voor de verstrekende gevolgen indien ze dit pleidooi zouden volgen.

Wij houden ons in dit geval liever aan het pleidooi van de advocaat-generaal en we weten dat we veel medestrijders hebben in alle Europese landen. Het netwerk voor een vrije toegang tot zaaigoed groeit nog steeds, er vinden steeds meer zadenruilbeurzen plaats, internationale campagnes, zoals de seed-emergency-campaign van Vandana Shiva vinden ook in Europa gehoor en als Kokopelli wordt veroordeeld, staat een solidariteitscampagne op het programma. Dat de inzet hoog is, zien we helaas ook dit jaar weer aan de aangekondigde en onontkoombare hongersnood in vele delen van deze wereld. De intensief geïndustrialiseerde tarweverbouw in de VS brengt dit jaar een misoogst, de maïs verdwijnt in de biogasindustrie, de prijzen van de basislevensmiddelen worden voor velen onbetaalbaar. Het is hoogste tijd een halt toe te roepen aan alle concerns die, vaak met hulp van regeringen en instanties, hun machtspositie op de markt verdedigen ten koste van mens en natuur. Het is de hoogste tijd een andere weg in te slaan.

Ieke Dekker

Meer informatie:
www.saatgutkampagne.org
www.aseed.net

Frankrijk

Nieuwe boerderij gezocht

Een groep jongeren van de tweede generatie van Longo maï zoekt een nieuwe boerderij in het zuiden van Frankrijk.

Zes jongeren die in Longo maï opgegroeid zijn, besloten in 2007 met een paar vrienden een eigen groep te vormen en samen projecten uit te voeren. Enkel hadden al een beroepsopleiding achter de rug, anderen hadden veel ervaring opgedaan in de coöperaties. Zo zijn een timmerman, een boer, een tuinster en een schrijnwerker van de partij. In de Cevennen vonden ze de afgelegen bergboerderij “Le Vernet”, waarvan de eigenaar zocht naar mensen om de boerderij op te bouwen tot een levenskrachtig geheel. De groep besloot hem te helpen. In de eerste jaren ontgonnen ze het gedeeltelijke overwoekerde land, bouwden terrassen voor groenteteelt en ontwikkelden in een tweede stadium land- en veeteelt. De laatste twee jaar werden het woonhuis en de stal gerestaureerd. Het mooiste stuk werk was de dakstoel op het grote huis. Het benodigde hout kaptten ze zelf in de bossen rond de boerderij.

Deze gemeenschappelijke jaren versterkten het idee een eigen project te beginnen. De groep bestaat nu uit twaalf mensen met veel ervaring, zowel in het samenleven als in de concrete uitvoering van handwerkzaamheden. Dit voorjaar begonnen ze te zoeken naar een geschikt object in de streek rond Toulouse, omdat

hier al veel van hun vrienden wonen. Deze streek, de Tarn, is groen en heuvelachtig, er zijn hoogvlaktes en diepe valleien. De landbouw was hier vroeger de bron van leven. Nu wordt het meeste land bewerkt door grote bedrijven en staan de boerderijen en zelfs hele dorpjes leeg. Het toerisme viert hoogtij. Vooral Engelsen investeren hier in vakantiehuisjes.

De groep heeft nu meerdere objecten op het oog, waarvan er eentje duidelijk de grootste voorkeur geniet. Dat is een verlaten gehucht op een heuvel, met 45 ha land. Het grootste gedeelte van het land wordt nu als hooiweide gebruikt. Een grote dorsvloer, een ruime stal en meerdere werkplaatsen duiden op verloren gegaane veelzijdige activiteiten. Op dit moment staat er echter nog niks vast. De groep wil graag met de onderhandelingen beginnen, maar het ontbreekt nog aan financiële middelen. Een deel van de koopsom kunnen ze uit eigen middelen financieren, maar dat is niet voldoende. Om de koop van een object zeker te stellen willen Pro Longo maï Zwitserland en de Stichting Pro Longo maï Nederland helpen met een eerste financiële basissteun van 120.000 euro. Voor ideeën en financiële bijdragen danken we u van harte!

Hannes Reiser

De groep bij de opbouw van de bergboerderij Vernet in de Cevennen, hun “meesterstuk” dat ze na vijf jaar succesvol konden afsluiten.

Circusoptreden in Heidelberg

Costa Rica

Van gringo tot compaño

Herinneringen aan een jaar vrijwilligerswerk

Het jeugdwerk in de stad San Isidro in Costa Rica is een uitdaging voor elke vrijwilliger. Je vindt in de arme buitenwijken van de stad ruimte te over en een hoop belangstelling van kinderen en jongeren, maar wel gemengd met een grote portie wantrouwen. Te vaak hebben ze ervaren dat vrijwilligerswerk in deze noodleidende omgeving een excuus is voor toerisme met een sociaal tintje. De hulpverleners uit Europa (gringos) geven hun meeste geld uit aan vliegtickets en verzekeringen en brengen nutteloze cadeautjes mee, terwijl hier gewoon geen geld is en sociale uitkeringen en ziekteverzekeringen niet bestaan. Vaak is het meeste opgespaarde geld van de vrijwilligers al voor de aankomst in Costa Rica vervlogen, want ook de lonen van de organisaties die bemiddelen bij het vrijwilligerswerk moeten worden betaald.

Rond het project van Vida Nueva en het daarbij horende Circo FantazzTi-

co is het wantrouwen voor een groot gedeelte verdwenen. De vrijwilligers, jongeren en kinderen bepalen samen hun prioriteiten. Zo maken we wederzijds onze verwachtingen duidelijk en voorkomen misverstanden. Het resultaat is een gezamenlijke scheppings-

Circo FantazzTico

Het Circo FantazzTico is een sociaalpedagogisch circusproject van de vereniging Vida Nueva, opgericht door Roland Spendlingwimmer van de Finca Sonador. Dit preventief gerichte kinder- en jeugdwerk richt zich tot sociaal benadeelde bevolkingsgroepen. Gewerkt wordt in de arme buitenwijken van de provinciehoofdstad San Isidro de El General in het zuiden van Costa Rica. Om de kinderen en de jongeren uit deze stadsdelen een positieve en toekomstgeoriënteerde vrijetijdsbesteding aan te bieden, heeft Vida Nuevo het Circo FantazzTico in het leven geroepen. Het initiatief is nauw verbonden met het door Longo maï opgerichte landelijke project Finca Sonador, dat uitgegroeid is tot een multicultureel dorp met meer dan 700 inwoners en dat op een uur afstand ligt van San Isidro de El General (bushalte met de naam Longo maï aan de Interamericana).

Meer informatie: www.vida-nueva.co.cr en www.sonador.info

drang. De meeste vrijwilligers zetten zich in bij de vrijetijdsbesteding en bij zelfhulpprojecten.

Het is uitzonderlijk dat dit soort educatie wordt aangeboden aan kinderen en jongeren in deze sloppenwijken. Elders is het een privilege voor de middenklasse die trouwens in Costa Rica sterk gereduceerd is. De hulpverleners bieden creatieve workshops aan, organiseren de optredens van het circus, geven bijles, spelen met de kinderen, helpen in de bestaande sociale inrichtingen of houden zich bezig met conflictsituaties in de gezinnen van de kinderen en jongeren. Voor materiaal en geld loop je alle winkels in San Isidro af of je tikt het ergens in Europa op de kop.

De betrokkenheid van de jonge buitenlanders staat bekend in deze infrastructuur goed gebouwde stad in het zuiden van Costa Rica. Een belangrijke rol daarbij spelen de netwerken van Roland uit Longo maï, Alexandra, Dario en andere vrijwilligers die hier al jaren zijn. Zij hebben ertoe bijgedragen, dat Circo FantazzTico ook internationaal een uitstraling heeft. Het project wordt gedragen door talrijke donateurs en ondersteunende organisaties, zoals de Mexicaanse vereniging voor acrobatische training Gym d'Car, Longo maï in Costa Rica en vele scholen, kerken en circussen wereldwijd die ruimte ter beschikking stellen. In San Isidro

werken de vrijwilligers zelfstandig samen met scholen en universiteiten en hebben ze projecten in de gevangenis en in de weeshuizen. Die worden meestal vanuit kerkelijke kringen gefinancierd, terwijl soms een en ander direct met het bestuur (junta) van het stadsdeel of met sympathiserende persoonlijkheden wordt geregeld. De communicatie is goed, in de regel zijn alle afspraken, ook mondeling, bindend en leggen de overheidsvoorschriften ons nauwelijks iets in de weg. Meer problemen veroorzaken de vaak verschillende ideeën over het recht op privé-eigendom. Ook de kerkelijke kringen geven daar vaak een andere interpretatie van dan de initiatiefnemers van een project. Net als in Europa zijn ook in Costa Rica eigendom, materialisme en uiterlijk vertoon van groot belang. Tussen de explosieve bonte natuur woekeren op alle mogelijke plaatsen reclameborden voor merkartikelen. De grote economische machten in deze wereld geven blijkbaar het goede voorbeeld en dat spiegelt zich zelfs in de naamgeving weer. Ook de armste mensen hebben de televisie permanent aanstaan en bezitten mobieltjes waarmee ze de hele dag in de weer zijn. Bij de jeugd viert vooral de macho-gangster stijl hoogtij, evenals de intriges en drama's uit internationale televisieseries. Het Circo FantazzTico probeert tegen deze stroom in te zwemmen. Dat heeft niks te maken met brave kindertjes. Ik ontdekte een wilde, levendige groep kinderen en met elkaar leerden we omgaan met de wisselwerking tussen verantwoordelijke inzet in de groep en jeugdige rivaliteitgrapjes. Behalve mijn voortdurende inzet als medewerker van het project waren taalzekerheid, een grote mond, slagvaardigheid en het daarbij behorende repertoire aan krachttermen de belangrijkste eigenschappen die ik moest ontwikkelen om in de Circo-kroniek te worden opgenomen en als compaño te worden erkend. Want de jongste rechters in dit project zijn en blijven die kleine rakkers.

Mirko Rachor

Mas de Granier, Crau

Ramen en deuren tegen de mistral

Na de renovatie van de inmaakkeuken hebben we tijd en zin het grote woonhuis op onze coöperatie Mas de Granier in Zuid-Frankrijk aan te pakken. Als eerste zijn de deuren en ramen aan de beurt: met isolatie en dubbele beglazing kan de woonkwaliteit aanzienlijk worden verbeterd. Bovendien is het zonder een goede isolatie onzinnig aan een centrale verwarming te denken en die plannen hebben we wel voor een later tijdstip.

De timmerman en de schrijnwerker die de verbouwing uitvoeren, maken deel uit van de groep jongeren die lange tijd in Vernet een project hadden en nu op zoek zijn naar een nieuwe boerderij. Ze zijn blij met het nieuwe gereedschap dat ze tot hun beschikking hebben.

Om genoeg plaats te hebben voor de constructie van de toekomstige deuren en ramen hebben we zoweelen

deel van de schapenstal als de grote feestzaal veranderd in een timmerwerkplaats. Elke dag zien we een stukje meer van de 35 ramen en de 10 deuren en tegelijkertijd komt er nog het een of andere meubelstuk uit hun handen. Het is een collectieve inzet en voor velen die meedoen, is het een eerste ontmoeting met de voor- en nadelen van schrijnwerken. Maar het loopt eigenlijk prima en de enorme hoeveelheden meegebrachte chocolade helpen ook mee de stemming goed te houden. In oktober zullen de deuren en ramen klaar zijn en dan kunnen ze worden ingebouwd. En we denken al met genoeg aan de winter, wanneer we dan achter gesloten deuren en ramen gezellig bij een glaasje zullen luisteren naar de beruchte mistral, die hier met windstoten van tot 130 km per uur voorbij kan razen...

Sabina Gnädinger

Accuraat werkt de schrijnwerker Moritz, een jonge man uit de tweede generatie van Longo maï aan de nieuwe deuren en ramen

Duitsland

Een zwerm zangvogels verspert de weg

„Verheffen we samen onze stem voor een toekomst zonder kernenergie...” stond in de uitnodiging voor een samenkomst van 25 tot 28 mei 2012, gericht aan alle zangenthousiastelingen uit collectieve organisaties en hun vriendenkring.

Het zogenaamde communique uit Duitsland bestaat sinds een aantal jaren en deze komische vogels ontmoeten elkaar twee of drie keer per jaar bij een van de deelnemende organisaties. Ik heb ze in oktober 2010 op de Longo mai-coöperatie Hof Ulenkrug in Mecklenburg leren kennen en zing sindsdien graag met ze mee.

Voor onderdak, eten en muzikale leiding wordt geld verzameld en iedereen betaalt zoveel hij of zij kan missen. Het koor heeft intussen een veelzijdig repertoire. Aan het einde van elke samenkomst worden de ingestudeerde stukken tijdens een concert opgevoerd. Voor Pinksteren was er iets bijzonders gepland. We wilden met onze stem de geweldloze actie “X-Gorleben 365” steunen. Deze actie hield in dat tussen 14 augustus 2011 en 13 augustus 2012 op zoveel mogelijk dagen met geweldloze acties de toegang versperd zou worden voor het bouwverkeer van de kernafvalopslagplaats in Gorleben. Er vonden concerten plaats, boeren en tuinders brachten levensmiddelen langs, ruiters en fietsers stonden met paard en stalen ros voor de poorten, verjaardagen en bruiloften werden gevierd, tentoonstellingen, lezingen en theater stonden op het programma.

In 1977 sprak de regering van Niedersachsen zich voor het eerst uit over de permanente opslag van kernafval in Gorleben. Sindsdien houdt het verzet van de bevolking aan. Onder politiebescerming begonnen in 1979 de eerste boringen. Gorleben lag in die tijd 20 km van de Duits-Duitse grens en dat verhoogde niet alleen de spanningen, maar maakte het ook moeilijk voor veel betogers uit Berlijn naar Gorleben te komen. In 1980 vond de gewelddadige ontruiming van het kamp “vrije republiek Wendtland” plaats. Maar het verzet bleef ongebroken.

In 1986 protesteerden 5000 mensen tegen de eerste concrete projectvoorbereidingen. Ook in de DDR vonden grensbezettingen met zitblokkades plaats. Biologische boeren betoogden voor de zetel van de districtsraad tegen het stopzetten van

gratis radioactieve metingen. In 1990 protesteerden voor de eerste keer mensen uit Oost en West gezamenlijk tegen de eerste mijnschacht en tegen kernenergie in beide delen van Duitsland. Weer werd het kamp brutaal ontruimd. Voor de aankomst van het eerste Castortransport vonden demonstratieoptochten naar Hannover plaats en werden de poorten geblokkeerd, onder andere met een schaapskudde. De politie had drie dagen meer tijd nodig voor de ontruiming, wegens onervarenheid met de evacuatie van schapen.

Hoewel in Gorleben alleen proefwerkzaamheden zijn toegelaten, begonnen de boringen na tien jaar weer en werden andere Castortransporten tijdelijk opgeslagen om deze plaats uiteindelijk als permanente opslag vast te leggen.

In de herberg Lomozil, die sinds het begin van het verzet tegen Gorleben door activisten uit Berlijn wordt geleid, vond onze zwerm voor een paar centen een goed onderkomen waar we ongestoord konden tijlpen en neuriën. Om de actie geweldloos te houden, werden we bovendien extra geschoold en geadviseerd. Ook de politiemensen verschenen zonder stok en helm. Aangezien de bouwwerkzaamheden een paar dagen stilstagen, versperden we zonder omhaal de wisseling van de bewaking 's middags tussen half vier en half vijf onder een stralende zon. Veel bezoekers gingen op dat tijdstip liever zwemmen in de Ahrendsee, maar toch viel onze zwermactie niet in het water, dankzij de vele vogels die de poorten zingend blokkeerden. Ook de ontruiming van een groep zangvogels ging niet zonder klanken gepaard, want we waren een attractie voor een Japans televisieteam dat ons filmde voor een reportage over de anti-kernenergiebeweging in Duitsland.

Elke Furet

Colofon

Het Nieuws uit Longo mai verschijnt drie keer per jaar
Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Kunsthausverlag Boddin

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Contactadres:
Stichting Pro Longo mai
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
ING Bank 314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705

Ulenkrug, Mecklenburg

Terugkeer van de gezellen

Zomer 2000 vond op de Hof Ulenkrug de jaarlijkse bijeenkomst van de rondtrekkende gezellen plaats. Zestig tot tachtig jonge mannen en vrouwen bouwden toen onder andere het hoekgedeelte van het nieuwe vakwerkhuis voor ons. We wisten toen gelukkig nog niet dat we er tot aan de dag van vandaag verder aan zouden werken. Maar nu zijn we toch echt aangekomen bij de laatste etappe van de bouw. We hopen deze herfst het grootste gedeelte van de binnenwerkzaamheden in de oostelijke vleugel af te maken.

In het voorjaar werden daar de wandverwarmingsbuizen en de stroomleidingen gelegd. Daarna moest het laatste deel van het dak van isolatie worden voorzien en de houten binnenwanden worden aangebracht. Leemmuren wachten nog op een laatste laagje pleister en de planken voor de vloeren moeten we nog afslijpen voordat we ze kunnen plaatsen. Dankzij veel daadkrachtige

hulp van gasten en natuurlijk van de eigen boerderijbewoners zijn we al een goed stuk op weg. Het wordt nog spannend of de hoeveelheid verzamelde kurken voldoende zijn voor de vloerisolatie.

Ongeveer de helft van de in 2000 aanwezige gezellen hebben we trouwens in juli terug gezien. We hadden zin na twaalf jaar te horen hoe het met ze ging en hadden ze uitgenodigd voor een weekend op de boerderij. Bij die gelegenheid toonde Klaus de film die hij in elkaar heeft gezet met beelden uit die tijd. Bij muziek, spijs en drank, bij het tussentijdse bonen plukken en de rondleidingen over de boerderij konden we alle herinneringen terughalen en elkaar op de hoogte brengen van de afgelopen twaalf jaar. Voordat iedereen weer verdween, maakten we bovenstaande foto, in de hoop dat we deze of gene binnenkort weer zullen zien.

Nathali Eschenbacher

Cursus vilten in de Spinnerij van Chantemerle

Op bovenstaande foto is te zien, dat er in de spinnerij van Chantemerle ondanks alle moderne techniek, nog genoeg handwerk te doen is. Met de zes stagiairs hebben we afgelopen zomer drie prima dagen doorgebracht. Het was spannend om te zien hoe een technische leergang, gecombineerd met creatieve invallen, een reeks leuke hoeden, pantoffels en andere vilten voorwerpen kan voortbrengen.